

Секція: Бухгалтерський учет, анализ и аудит

Осадча Г.Г.

Науковий керівник

к.е.н., доцент

Виговська В.Ю.

студент кафедри облік і аудит

Національний університет харчових технологій

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання, існує обмеженість фінансових ресурсів та потреба господарюючих суб'єктів в них особливо актуальною є проблема ефективного управління фінансовими ресурсами підприємств, зокрема управління грошовими потоками.

Успішне функціонування підприємства в ринкових умовах можливе лише за умов здійснення безперервного руху грошових коштів — їх надходження (приплив) та витрачання (відтік), забезпечення наявності певного вільного залишку на рахунках банку.

Ефективність діяльності підприємства в основному характеризується абсолютною величиною та динамікою змін таких показників як:

- виручка від реалізації продукції;
- чистий прибуток;
- потік грошових коштів.

Саме безперервний рух грошових коштів, забезпечення наявності вільного залишку на рахунках підприємства в банку є важливою умовою успішного функціонування суб'єктів господарювання, їх ринковій стійкості.

В той же час під час аналізу фінансового стану підприємства необхідно пам'ятати, що прибуток за звітній період і грошові кошти, отримані в цей же період, - це різні поняття. Наявність прибутку не означає, що підприємство має вільні грошові кошти, які можна витратити.

Прибуткові підприємства можуть бути й неспроможні погасити свої зобов'язання через тимчасову відсутність грошових коштів.

Основними цілями раціоналізації грошових потоків підприємства є: забезпечення збалансованості обсягів грошових потоків; забезпечення синхронності формування грошових потоків у часі; забезпечення росту чистого грошового потоку підприємства.

Поняття «грошовий потік» досить часто зустрічається в зарубіжній економічній літературі. У свою чергу, вітчизняні аналітики почали широко використовувати його тільки з розвитком ринкового реформування української економіки. Проте вже зараз налічується безліч трактувань цього поняття.

Грошовий потік – це рух ліквідних грошових коштів, тобто їх надходження та витрачання в процесі господарської діяльності.

Грошовий потік – це міра ліквідності підприємства.

Грошовий потік – це вимірник спроможності підприємства покривати свої витрати та погашати зобов'язання власними ресурсами.

Згідно з НП(с)БО 1 під грошовими потоками розуміють надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів [1].

Особливо слід враховувати поділ грошових потоків за видами діяльності. Аналіз грошових потоків за видами діяльності є одним з найбільш важливих, оскільки керована зміна грошового потоку по операційній, інвестиційній чи фінансовій діяльності підприємства в найбільшій мірі може вплинути на загальний показник чистого грошового потоку підприємства, а як наслідок – на фінансовий стан.

Управління грошовими потоками слід розглядати як послідовний процес постановки завдань та їх виконання, який включає такі етапи: планування і прогнозування грошових потоків та складання відповідних внутрішніх фінансових документів (бюджет грошових потоків, звіт про рух грошових коштів, платіжний календар та ін.); складання бюджету грошових

потоків, що є невід'ємною складовою системи бюджетів на підприємстві та його дотримання при здійсненні операційної, фінансової та інвестиційної діяльності; контроль за виконанням бюджету грошових потоків та планових показників звіту про рух грошових коштів; корегування планових величин відповідно до зміни зовнішніх і внутрішніх умов реалізації бюджету грошових потоків.

Управління грошовими потоками – це процес прийняття ефективних управлінських рішень, що поєднують у собі досвід професіоналів та певні умови, що складаються в конкретний момент часу і потребують вирішення оперативних і стратегічних завдань [2].

Цей процес має ряд цілей, а саме, забезпечення достатнього рівня ліквідності та платоспроможності на підприємстві, оптимізацію інвестиційних грошових коштів, забезпечення ефективності використання обмежених грошових ресурсів, скорочення витрат підприємства, пов'язаних з управлінням грошовими потоками на підприємстві, забезпечення потреби підприємства у капіталі для фінансування операційної, фінансової та інвестиційної діяльності тощо.

Однією з передумов ефективного управління грошовими потоками є аналіз грошових потоків, на його основі робиться висновок про оборотність, достатність та ефективність грошових потоків на підприємстві.

Аналіз достатності грошових потоків включає розрахунок таких показників: коефіцієнт Бівера, коефіцієнт ліквідності грошового потоку, коефіцієнт достатності чистого грошового потоку, термін повернення боргів, коефіцієнт покриття відсотків за кредит, коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку. Аналізуючи дані показники, можна дійти висновку про здатність підприємства погашати свої зобов'язання перед кредиторами, по сплаті боргу, відсотків за кредит, здатність виплачувати необхідний розмір дивідендів, формувати приріст запасів, термін, що необхідний підприємству для повернення боргів і т.п. Результати аналізу є

основою для прийняття відповідних рішень щодо регулювання грошовими потоками на підприємстві.

У процесі аналізу аналітичного забезпечення раціоналізації грошових потоків підприємства необхідно виявити фактори, які справляють позитивний або негативний вплив на результати діяльності підприємства та на формування грошових потоків.

Раціональне формування грошових потоків сприяє ритмічності операційного циклу підприємства і забезпечує зростання обсягів виробництва і реалізації продукції. При цьому будь-яке порушення платіжної дисципліни негативно позначається на формуванні виробничих запасів сировини і матеріалів, рівні продуктивності праці, реалізації готової продукції, становище підприємства на ринку і т.п. Навіть у підприємств, які успішно працюють на ринку і генеруючих достатню суму прибутку, неплатоспроможність може виникати як наслідок незбалансованості різних видів грошових потоків у часі.

У сучасних умовах господарювання особливо актуальним для підприємств стає питання управління грошовими потоками на підприємстві, які є фактично матеріальною основою фінансового менеджменту.

Отже, ефективність роботи підприємства повністю залежить від організації системи управління грошовими потоками. Дана система створюється для забезпечення виконання короткострокових і стратегічних планів підприємства, збереження платоспроможності і фінансової стійкості, більш раціонального використання його активів та джерел фінансування, а також мінімізації витрат на фінансування господарської діяльності.

Таким чином, оцінка, прогнозування і управління грошовими потоками - найважливіші елементи фінансової політики підприємства, вони пронизує всю систему управління підприємства. Важливість і значення управління грошовими потоками на підприємстві важко переоцінити, оскільки від його якості та ефективності залежить не тільки стійкість

підприємства в конкретний період часу, а й здатність до подальшого розвитку, досягнення фінансового успіху на довгу перспективу.

Література:

1. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
2. Поддєрьогін А.М., Невмержицький Я.І. Ефективність управління грошовими потоками підприємства // Фінанси України. - 2007. -№11. – С. 119-127.